

Arrestatie van de advocaten Mullah Krekar

Citation for published version (APA):

Spronken, T. N. B. M. (2003). Arrestatie van de advocaten Mullah Krekar. *Nieuwsbrief Strafrecht*, 101-103.

Document status and date:

Published: 01/01/2003

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Redactioneel

Arrestatie van advocaten Mullah Krekar

Op 13 januari 2003 zijn de advocaten mr. V.L. Koppe en zijn kantoorgenoot mr. M. Strooij door de Koninklijke Marechaussee aangehouden op Schiphol, terwijl zij rechtsbijstand verleenden aan hun cliënt Faraj Ahmad, ook Mullah Krekar genoemd, die op diezelfde avond nog zou worden uitgezet naar Noorwegen. Zowel de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) en de Vereniging Asieladvocaten en -Juristen Nederland (VAJN) hebben hun ernstige verontrusting uitgesproken over de wijze waarop de betrokken raadslieden na aankomst op Schiphol door de justitiële autoriteiten zijn behandeld.

De gebeurtenissen op Schiphol

Op 13 januari 2003 hebben Koppe en Strooij zich naar Schiphol begeven, nadat zij omstreeks 17.30 uur van het parket van de Rechtbank Haarlem hadden vernomen dat het uitleveringsverzoek van Jordanië door de Minister van Justitie was afgewezen en hun cliënt naar Noorwegen zou worden uitgezet. Zij zijn door de Koninklijke Marechaussee in de gelegenheid gesteld om met hun cliënt te overleggen in een busje dat voor het vliegtuig stond geparkeerd waarmee hun cliënt zou worden uitgezet. Daar is ter plekke een asielaanvraag ingediend, die vrijwel terstond is afgewezen. Vervolgens is aan de raadslieden medegedeeld dat tot daadwerkelijke uitzetting zou worden overgegaan. De raadslieden waren van oordeel dat een uitzetting evident onrechtmatig was; niet alleen omdat er (mogelijk) sprake was van

een verkapte uitlevering, nu door de Minister van Justitie zelf was medegedeeld dat hun cliënt in Noorwegen strafrechtelijk zou worden vervolgd en de voorgeschreven uitleveringsprocedure niet was gevolgd, maar ook omdat de afwijzing van de asielaanvraag in strijd met de voorschriften van de Vreemdelingenwet had plaatsgevonden en hun cliënt in ieder geval de gelegenheid diende te worden geboden om rechtsmiddelen aan te wenden om zijn uitzetting te voorkomen.

Koppe en Strooij hebben dit standpunt aan de aanwezige justitiële autoriteiten, onder wie het hoofd van de IND Schiphol, medegedeeld. Desalniettemin werden zij gesommeerd het busje waarin hun cliënt zich bevond te verlaten. Toen zij dit weigerden omdat zij hun cliënt verdere rechtsbijstand wilden verlenen naar aanleiding van de ontstane situatie, werd aan hen een bevel gegeven het busje te verlaten, waaraan zij weigerden te voldoen. Daarop zijn zij met geweld uit het busje getrokken waarbij de arm van Koppe op zijn rug werd gedraaid en op Strooij een pijnlijke polsgreep werd toegepast. Vervolgens werden zij aangehouden wegens verdenking van overtreding van art. 184 Sr. De kantoorgenoten van Koppe en Strooij, die zich als hun raadslieden hadden gesteld en naar Schiphol waren gekomen om hen bijstand te verlenen, werd de toegang tot Koppe en Strooij ontzegd gedurende de gehele periode (van 21.00 tot 00.30 uur) dat zij aangehouden waren.

Reacties NVSA en VAJN

In een brief van 17 januari 2003 schrijft de NVSA aan de minister-president dat zij voormelde gang van zaken ronduit schokkend acht en in flagrante strijd met de uitgangspunten van een democratische rechtsstaat die Nederland pretendeert te zijn: "Een van de essentialia van de rechtsstaat is dat de overheid faciliteiten en garanties biedt voor het verlenen van effectieve rechtsbijstand, waaronder begrepen het recht om vertrouwelijk overleg te hebben

met een advocaat. Deze waarborg is niet alleen vastgelegd in onze nationale (grond)wetgeving maar ook in (de jurisprudentie naar aanleiding van) internationale mensenrechtenverdragen zoals het EVRM en het IVBPR. In het bijzonder kan in dit verband worden verwezen naar de VN resolutie, Basic Principles on the Role of Lawyers van 1990,¹ waarin benadrukt wordt dat de overheid ervoor moet instaan dat advocaten niet het slachtoffer worden van, of bedreigd worden met strafrechtelijke vervolging of andere sancties als zij hun werk verrichten overeenkomstig de voor de beroepsuitoefening erkende maatstaven en gedragsnormen.”

De NVSA stelt dat in casu de betrokken raadslieden niet alleen *de facto* niet in staat zijn gesteld rechtsbijstand te verlenen, maar vervolgens ook nog op een gewelddadige wijze zijn aangehouden en aan hen zelf op hun beurt rechtsbijstand is onthouden. Dit is volgens de NVSA een praktijk die doet denken aan die van totalitaire regimes en de NVSA verzet zich met klem tegen deze gang van zaken, die erop neerkomt dat advocaten hun werk niet meer naar behoren kunnen verrichten terwijl tegelijkertijd cliënten verstoken blijven van de rechtsbijstand die zij behoeven.

Ook de VAJN schrijft in een brief van 23 januari 2003 aan de Minister van Justitie dat een asielerzoek volgens de normale procedureregels dient te worden behandeld en dat de gang van zaken op Schiphol op 13 januari 2003 des te meer verontrustend is nu de betrokken advocaten is belet verdere rechtsbijstand te verlenen en zij zelfs zijn gearresteerd. Volgens de VAJN rikt dit naar een overheid die koste wat het kost haar zin wil doordrijven wegens politiek/diplomatieke motieven en daartoe de normale regelgeving opzij zet, zoals China dat doet met Noord-Koreanen.

Standpunt Minister van Justitie

Op 23 januari 2003 bericht de directeur-generaal Internationale Aangelegenheden en Vreemdelingenzaken het kantoor van Koppe en Strooij, dat om opheldering had gevraagd, namens de Minister van Justitie dat zij zijn aangehouden op grond van overtreding van art. 184 Sr wegens het niet voldoen aan het door een ambtenaar van Koninklijke Marechaussee gegeven ambtelijk bevel om het voertuig waarin zij zich bevonden te verlaten. Daardoor zouden zij ambtenaren van de Marechaussee hebben belemmerd in het uitoefenen van hun taken, namelijk het verzorgen van de uitzetting van Mullah Krekar. Voor verdere informatie over de strafrechtelijke vervolging worden de advocaten verwezen naar het openbaar ministerie te Haarlem.

Wat de weigering betreft om de kantoorgenoten tot de gearresteerde advocaten als raadslieden toe te laten, wordt namens de minister geschreven dat Koppe en Strooij na aanhouding op de voet van art. 184 Wetboek van Strafrecht zijn voorgeleid aan de dienstdoende hulpofficier van justitie. Vervolgens zijn zij – afzonderlijk – kort verhoord. Mede gezien de aard van de overtreding is van een inverzekeringstelling geen sprake geweest zodat voor het in kennis stellen van een raadsman geen reden is geweest. Volgens de minister hebben Koppe noch Strooij op enig moment tijdens dit ‘oponthoud’ om de bijstand van een raadsman gevraagd.

Rechtsbijstand als legitiem belang

Naar mijn gevoel is het meest schokkende aan de hiervoor beschreven gebeurtenissen de volslagen ontkenning bij de justitiële autoriteiten dat het verlenen van rechtsbijstand een legitiem belang is, waarvoor een overheid waarborgen moet bieden. Het arresteren en vervolgens weigeren van rechtsbijstand aan deze advocaten zelf doet denken aan praktijken in landen waarvoor de organisatie Advocaten voor Advocaten in het leven is geroepen.

Dat Koppe en Strooij terecht van mening wa-

1. Aanvaard gedurende de Eight Crime Congress, Havana 7 September 1990, bekrachtigd door Resolutie 45/121 van de Algemene Vergadering van de VN d.d. 14 december 1990.

ren dat de wijze waarop de asielaanvraag van Mullah Krekar werd afgewezen onrechtmatig was, is inmiddels bevestigd in een uitspraak (voorlopige voorziening) van de vreemdelingenkamer van de Rechtbank 's-Gravenhage d.d. 31 januari 2003 (AWB 03/3048 BEPTDN), waarvan de volgende passages hier van belang zijn:

"5. De rechtbank stelt vervolgens voorop dat in het bestuursrecht respect voor en toepassing van de wet norm zijn. Dit laat echter onverlet dat (ook) het bestuursrecht de figuur kent dat in zeer bijzondere gevallen strikte toepassing van dwingendrechtelijke bepalingen achterwege dient te blijven, als die toepassing in die mate in strijd zou komen met het ongeschreven recht, dat zij op grond daarvan geen rechtsplicht meer kan zijn.

6. De rechtbank ziet echter niet, dat in casu sprake is van een zodanig bijzonder geval, dat strikte toepassing van dwingendrechtelijke voorschriften geen rechtsplicht kan zijn."

Vervolgens gaat de rechtbank in op het verweer van de Staat dat er bij de asielaanvraag sprake zou zijn van misbruik van recht of bevoegdheden. Hierover overweegt de rechtbank als volgt:

"11. (...) Aan gemachtigden van verzoeker werd eerst op de 13e januari om 17.30 uur feitelijk duidelijk dat het uitleveringstraject waar het de Staat der Nederlanden betrof, was afgelopen. En niet alleen dat; tevens werd duidelijk dat de uitzetting van verzoeker aanstaande was. Dat verzoeker en zijn gemachtigden zich op de 13e januari overvallen voelden, en vervolgens grepen naar het wettige middel van het doen van een aanvraag om de uitzetting af te wenden, is voorstelbaar. Onder die omstandigheden zal de conclusie dat er sprake is van misbruik van recht of bevoegdheid door verzoeker slechts houdbaar zijn wanneer de verwijten die verzoeker maakt aan de Nederlandse Staat, onjuist of niet ter zake doende zijn. Dat daarvan sprake is, is gesteld noch gebleken. In dit verband wijst de rechtbank er nog op, dat verzoeker zich gedurende een periode

van meer dan vier maanden in de macht van de Nederlandse Staat bevond, die de regie voerde over de positie van verzoeker. Dat roept extra de vraag op, of een tijdige voorafgaande mededeling van de aanstaande uitzetting aan (de gemachtigden van) verzoeker niet mogelijk was."

De weigering om de kantoorgenoten die zich als raadslieden hadden gesteld tot Koppe en Strooij toe te laten, is mijns inziens eveneens onrechtmatig. In een uitspraak van het Hof 's-Gravenhage, 18 mei 1995, NJ 1996, 226 is in een soortgelijke situatie uitgemaakt dat indien een advocaat, die door derden is aangezocht, zich bij de politie meldt, het beginsel van fair play met zich brengt dat de verdachte in de gelegenheid wordt gesteld de betreffende advocaat te spreken en hem als raadsman te kiezen. Ook in dit geval had de advocaat zich gemeld voordat de verdachte in verzeke- ring was gesteld.

Laten wij hopen dat de arrestatie van Koppe en Strooij tot één van de incidenten zal gaan behoren waaraan de Nederlandse rechtsstaat alleen nog maar met schaamte kan terugdenken.

Taru Spronken

Regelgeving

Spreekrecht voor slachtoffers

Op 19 december 2002 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het voorstel van wet van de leden Dittrich en Schonewille tot wijziging van enige bepalingen van het Wetboek van Strafvordering aangaande de invoering van spreekrecht voor